

_____ *hokimligi*
xalq ta'limi boshqarmasi
_____ *xalq ta'limi*
bo'limi tasarrufidagi
_____ *-umumiy o'rta ta'lim maktabi*
tasviriy san'at fani o'qituvchisi
_____ *ning*
2022-2023-o'quv yili yuqori sinflarga
bo'sh o'zlashtiruvchu o'quvchilar uchun
“YOSH MUSAVVIR” NOMLI

TO'GARAK
HUJJATLARI

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

No	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							

15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

2022-2023-o‘quv yili uchun tasviriy san’at fanidan “Yosh musavvir” nomli to‘garagining
ISH REJASI

№	O‘tiladigan mavzular rejasi	Nazariy soat	Mashg‘ulot o‘tkazish muddati	Mashg‘ulot o‘tkazilgan sana
1	Tasviriy san’atning ifodaviy vositalari haqida suhbat	1		
2	Qalam bilan turli chiziqlar(shtrix)lar bilat tasviriy obrazlar yaratish	1		
3	Oq va qora rang turlarda grafik rasm ishlash	1		
4	Xotirjam,o`ychan holatlarni ifodalovchi manzarani tasvirlash	1		
5	Hajm-haykaltaroshlik asosi. Odam haykalini yasash	1		
6	Oydin tundagi yoki quyoshning botishi paytidagi daraxtni tasvirlash	1		
7	Rangtasvir xususiyatlari (asarni badiiy idrok etish)	1		
8	Rangtasvirda natyurmort janrida yaratilgan asarlarni badiiy idrok etish	1		
9	Milliy idishlardan tuzilgan mavzuli naturmort	1		
10	Rang –tuslari jihatidan qarama –qarshi (kantrast) buyumlardan tashkil topgan naturmortni grafik usulda ishlash	1		
11	Xotiradan natyurmort kompozisiyasini ishlash	1		
12	Tabiat manzarasi fonida natyurmort ishlash	1		
13	Badiiy bezak grafikasi	1		
14	Tasviriy san’atda portret janri	1		
15	”Men sevgan qahramon” mavzusida portret ishlash	1		
16	Plastilin yoki loydan xarakterli kayfiyatdagi portret ishlash	1		
17	«Adabiy asar qahramoni» mavzusida portret – illyustrasiya ishlash	1		
18	Rangtasvir yoki grafik usulda portret ishlash	1		
19	O’rta asrlar tasviriy san’atda usul va yo’nalishlar	1		
20	Xitoy va Yaponiya rassomlarining texnologik usuli, nam	1		

	qog'ozga kompozitsiya			
21	Harakatdagi odam, sportchi gavdasini grafik usulda haykaltaroshlik usulida ishlash	1		
22	O'qituvchi va murabbiylar kuniga bag'ishlangan tabriknoma ishlash	1		
23	Rangtasvir yoki qalamtasvirda 2-3 figurali manzarali kompozitsiya ishlash	1		
24	Haykaltaroshlikda lirika va drammatizm, 2-3 figurali mavzuli kompozitsiya ishlash	1		
25	Haykaltaroshlikda lirika va drammatizm, 2-3 figurali mavzuli kompozitsiya ishlash (sport, san'at)	1		
26	Mayda plastika haykaltaroshligi	1		
27	Sharq miniatyura san'ati	1		
28	Sharq miniatyura san'ati asarlaridan namunalarining elementlaridan nusxa ko'chirish	1		
29	O'zbek xalq ertaklari syujetlari asosida miniatyura usulida illyustratsuya ishlash	1		
30	Sharq mumtoz adabiyoti syujetlari asosida miniatyura usulida mustaqil kompozitsiya ishlash	1		
31	Tasviriy san'atda dastgoh rangtasviri. Dastgoh rangtasviri asarlarini badiiy idrok etish	1		
32	Tasviriy san'atda dastgoh rangtasviri. Dastgoh rangtasviri asarlarini badiiy idrok etish	1		
33	Dastgohli rangtasviir sohasida ijod qilgan O'zbekiston va	1		
34	Nayurmort kompozitsiyasi	1		

MMIBDO': _____

To'garak rahbari: _____

Sana: “ ___ ” _____ 202__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

**MAVZU: TASVIRIY SAN’ATNING IFODAVIY VOSITALARI HAQIDA SUHBAT
(REPRODUKSIYALARNI TAHLIL QILISH ASOSIDA)**

Mashg‘ulotning turi: Idrok etish.

Mashg‘ulotning maqsadi:

a) ta’limiy maqsadi: tasviriy san’at ifoda vositalari haqida bilimga ega bo’lish. (chizik, rang, dog’, loy; va boshqalar).

b) tarbiyaviy maqsadi: O’quvchilarning estetik zavq olishini, dizayn san’ati, loyihalash, zavqlanish, badiiylikni oshirish;

v) rivojlantiruvchi maqsadi: tasviriy san’at ifoda vositalari va tasvirlashga kunikmalar hosil qilish.

Tasvir bosqichlari ketma-ketligini to‘g‘ri bajarish kompetensiyasi: naturaning shakli, hajmi, tuzilishini kuzata oladi, amaliy ishda tasvirlay oladi.

Mashg‘ulotning jihozi:

a) O‘qituvchi uchun: O‘quvchilar ishidan namuna; mayda dekorativ haykalchalar, chiziq turlariga oid ko‘rsatmali qo‘rol, A.Dyurer, A. Matiss, T.Muhammadiyev, R.Choriyev va boshqalarning qalam tasvir asarlari reproduksiyalari, nayumortlar, I.Levitan, N.Karaxan «Oltin kuz» asarlari, Z. Inog‘omov «Choyga» va boshqa asarlar reproduksiyasi.

b) O‘quvchilar uchun: Rasm daftar, qalam, o‘chirg‘ich, yozuv daftar, toza latta.

Mashg‘ulotning rejasi.

Tashkiliy qism. 2-3 daqiqa.

Yangi Mashg‘ulot bayoni 20-25 daqiqa.

O‘quvchilar bilan suhbat 10-15 daqiqa.

Test yechish. 5-daqiqa.

Uyga vazifa. 3-daqiqa.

Mashg‘ulotning borishida o‘quvchilarni bilan salomlashib, Mashg‘ulotni tashkiliy qismini bajarib hamma o‘quvchilarning diqqatini o‘qituvchi o‘ziga qaratadi. O‘zini tasviriy san’at fanidan Mashg‘ulot berishi haqida qisqacha aytib tanishib olinadi. Tasviriy san’atning nihoyatda kerakligi to‘g‘risida, olamni bilishda, har bir soha kishilari chizishni bilishi kerakligi, boshlang‘ichda qisman o‘rganganligi qiziqarli qilib bayon qilinadi. Har bir soat Mashg‘ulot uchun o‘quvchilarning o‘zidan foydalanilsa yaxshiroq bo‘ladi.

Yangi Mashg‘ulot mazmuni:

Mavzu: Tasviriy san’atning ifoda vositalari, haqida suhbat. (Reproduksiyalarni taxlil etish).

Tasviriy san’at fani bilan boshlang‘ich sinfda yaxshi tanishib kelgansizlar. Shu vaqtlarda tasviriy san’at, amaliy bezak san’ati, badiiy qo‘rish-yasash va dizayn san’ati haqida qisqacha ma’lumot bo‘lgan edi. Shuningdek, kompozisiya, chiziqlar, dog‘lar, ranglar, hajm, shakl, fazo, faktura to‘g‘risida ham ma’lum tushunchaga egasiz.

Mana endi ularni qayta yodga tushurgan holda asarlarni chuqurroq o‘rganamiz. Xushtak o‘yinchoq.)

Xalq amaliy san’atining bir turi dekorativ bezak san’ati ustasi Hamro Raximova, A.O.Muxtorovning hajmli asarlari, tuyalar, buzoqlar, qo‘shlar va boshqalar. Qarang! Kichkina, ko‘lcha ushlasa bo‘lsada u hajmli ekanini, og‘irlikka ega ekanligini, loydan yasalganini yaxshi bilamiz. Bu xalq uyinchoqlari kabi yasalgan haykaltaroshlik namunalari turli buyoqlar bilan bezatilgan. O‘tgan yilgi 5-sinf o‘quvchilari yasagan mana bu tasviriy san’at asarlari ham shunday yaratilgan. Oddiy loy, plastilin, yog‘och materiallardan hajmli qilib yasalgan. Bilamizki, haykaltaroshlik buyust, dumaloq haykal, relyeflar, monumental haykal, dekarativ haykalga bo‘linadi.

Bunday asarlarni yasashda rasm chizishni bilish katta yordam beradi. Mana bu qalamda chizilgan rasmlar ham oddiy chiziqlardan iborat. Lekin, chiziqning qalin, bosiq yoki yengil shrixlar bilan soya, yorug‘ joylarni ajratib ishlanishi uning shaklini bildiradi.

Har bir narsani chizganda albatta chiziqlar aniq ko‘rinib turadi. Chetkisi ya’ni, gabarit chiziq, shtrix chiziq, turli qalamlarda ishlanadi. Rassomi Salvador Dalining asari namunasiga qarang. Suratlarining fotoga olinib ko‘paytirilgan nus’hasini reproduksiya deyiladi.

Rassom Ro‘zi Choriyevning «Kelin» deb nomlangan asarini kuring! Chiziq'larga e'tibor bering! Chiziq'lar tasvirdagi obraz'larga mazmun, ma'no beradi.

Sodikbek Afshor so'zi: «Qalamini boshqa birov tarashlab bergan qalamkashdan hech narsa kutib bo'lmaydi» - degan edi. Siz ham hamma ish qurollaringini albatta o'zingiz tayyorlab olishni bilishingiz lozim. Endi suratlarni kuzatib o'z fikrlaringizni bayon eting!
Mazmunini aytib bering!

Gapirganda avvalo asarning joylashuvi, kompozitsiyasi, orqa, o'rta va oldi rejasi chiziqalarda qanday aks ettirilgan?

Perspektivada nimalarni ko'rib turibsiz?

Rassom bu surat bilan nima demoqchi?

Sizga asar yoqadimi? va hakoza savollar berish mumkin.

O'quvchilar chizgan natyurmort ishlaridan ko'rsatib, I. Mashrapov, Laylo Salimjonova, Yusuf Yelizarov, Z.Kavalevskayalarning natyurmort asarlari reproduksiyasi nomoyish etiladi. Ulardagi doglar, ritmi ya'ni, takrorlanishlar tushuntirilib beriladi. Ranglangan rassom asarlari, o'quvchilarning ishlari nomoyish etilib, «Oltin kuz», «Soy», «Kuzda» kabi mavzularda rasm chizish mumkinligi aytib beriladi.

Rassomlar asarlari mavzusini xayotning, tabiatning o'zidan oladi. Shuning uchun ham ular juda go'zal va chiroyli, mazmunli chiqadi.

O'zingiz qarab kuring mana bu suratlarning barchasida rassom oddiy qalam bilan qanday ajoyib rasmlar ishlagan. Har bir rasmning bajarilishida tarli qalam, rang, qog'ozlar ishlatilgan.

Mana shu rasm ishlash vositalari bo'lib hisoblanadi. Shuningdek rasm ishlaganda har qanday rassom avvalo tabiatni, obrazni juda ko'p vaqtlar kuzatadi va xomaki rasmlarni ishlaydi. Shu orqali rasm chizish sirlarini bilib oladi.

Qalamda, ranglarda va boshqa materiallar vositasida bajarilgan rasmlarni o'rganish bilan biz ham rasm chizish sirlarini bilib olamiz. Qarab ko'ring mana bu rassomning qalam tasvir suratida qanday kurinishlar aks ettirilgan. Hatto rangli surat kabi ta'sir kuchiga ega. Rassom asarlari haqida gaplarni tugatgandan keyin o'quvchilarning ham fikrlarini surab bilib olish mumkin bo'ladi.

Uyga vazifa qilib turli qalamlar yordamida rasmlar chizib mashq qilib kelishlari va rassomlar chizgan rasmlardan yig'ib olib kelishlarishlari topshiriladi.

Maktab MMIBDO' _____sana _____ 20__yil

Sana: “ ___ ” _____ 202__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

MAVZU: Qalam bilan turli chiziqlar(shtrix)lar bilat tasviriy obrazlar yaratish.

Mashg‘ulot maqsadi:

a)Ta‘limiy-O‘quvchilarga oddiy qalam orqali tasviriy san‘atda turli asarlari yaratilishi va ularning ijod mahsuli haqida bilim berish.

B)Tarbiyaviy-Rassomlarning qalamtasvirda yaratgan asarlaridan zavqlanish va estetik didlarini tarbiyalash.

s)Rivojlantiruvchi-Tasviriy san‘atning qalamda bajarilgan ishlarni va rassomlar ishini tahlil qila olish,turli chiziq va shtrixlar vositasi bilan ishlash ko‘nikmalarini oshira borish.

Tasvir bosqichlari ketma-ketligini to‘g‘ri bajarish kompetensiyasi: naturaning shakli, hajmi, tuzilishini kuzata oladi, amaliy ishda tasvirlay oladi.

Mashg‘ulot jihozi:Tasviriy san‘at turlariga mos ko‘rgazmalar,fotolavhalar,slyddlar va rassom uchun kerakli asbob va materiallardan namunalar.Qalamtasvirda bajarilgan ishlardan namunalar.

Mashg‘ulot turi: Yangi tushuncha berish va ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish.

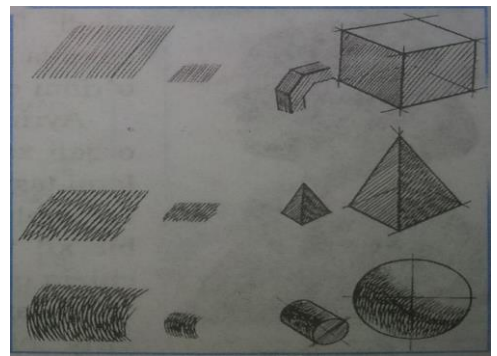
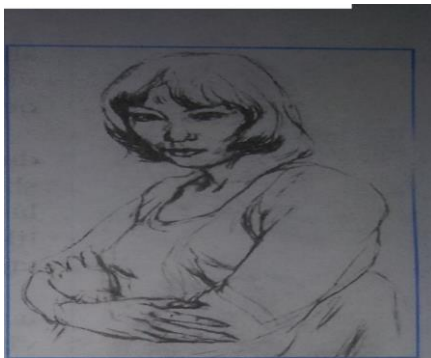
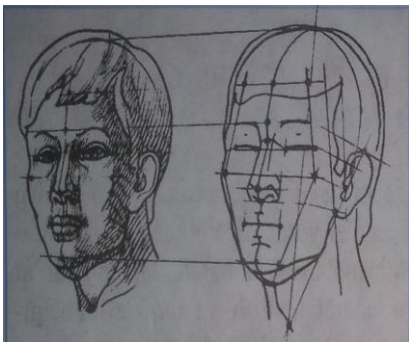
Mashg‘ulot metodi: Ananaviy amaliy Mashg‘ulot.

Mashg‘ulotning borishi:

1.Tashkiliy qism; O‘quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlab jurnalga qayd qilish, Mashg‘ulotga tayyorliklarini tekshirish.

2. O‘tilganlarni takrorlash; Savol- javob usuli,didaktik materiallar orqali,bahs-munozara orqali takrorlab olinadi.-Rassomlar nimalar bilan ishlaydilar?-Ifoda vositalariga qaysi va qanday asboblari kiradi?-Narsaning shaklini qalamda ko‘rsatish tartibini ayting?

3. Yangi mavzuni tushuntirish;O‘quvchilarga tasviriy san‘atning boshqa san‘at turlaridan o‘ziga xos farqi,uning bir necha turlarga bo‘linishi ya‘ni rangtasvir, grafika, haykaltaroshlik, me‘morchilik, amaliy bezak va dizayn san‘at turlari haqida qisqacha ma‘lumotlar beriladi.Ko‘rgazmali qurollar orqali rassomlarning qalamtasvir ishlari namoyish etilib, tahlil etiladi.Ayniqsa qalamtasvir turida ijod qilayotgan rassomlar qanday ifoda vositalaridan unumli foydalanishlari haqida batafsil to‘xtalib, kengroq tushuncha beriladi .Qalamdan tashqari turli shtrixlar kabi ish texnikasidan foydalanishlari aytiladi.O‘quvchilarning tushunmagan savollariga javob berib boriladi, ularning estetik dunyoqarashlarini o‘stirib boriladi.Asarni tahlil etish usullari misollar bilan tushuntiriladi.Doskada bir nechta tasvirlar orqali shtrixlash ya‘ni tusli tasvirlash amalda bajarib ko‘rsatiladi.

4.Yangi mavzuni mustahkamlash; Bunda o‘quvchilarga didaktik tarqatmali materiallardan foydalanib, ulardan tasviriy san‘atning qaysi turlari aks ettirilganligi haqida so‘raladi,bu rasmlarni tahlil etib berishlari aytiladi.Mustahkamlash uchun qalam bilan ishlash jarayoni haqida so‘ralgandan so‘ng, o‘quvchilar amaliy ishga jalb qilinadi “Kim chaqqon” metodik o‘yinlardan foydalanish ham yaxshi samara beradi.

5.O‘quvchilarni baholash;Bunda faol qatnashgan o‘quvchilar baholanadi,Qo‘yilgan ballar izohlab beriladi.Namunali ishlar ko‘rsatiladi va tahlil qilinadi.

6.Uyga vazifa berish; Rassomlar ijodidan reproduksiyalar,fotosuratlar yug‘ish,turli texnikada ijodiy ishlarni bajarib kelish.Qalamda turli shtrixlar yordamida tasviriy shakillar chizib kelish.

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__yil

Sana: “ ___ ” _____ 202__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

MAVZU: OQ VA QORA RANG TUSLARDA GRAFIK RASM ISHLASH

Mashg‘ulotning maqsadi:

a) Ta’limiy maqsadi: O‘quvchilarning grafik tasvirga oid bilimlarini oshirish, tabiatni chizishga o‘rgatish, grafikaning ahamiyati, bajarish texnikasi, oq va qora rangda grizayl usulida rasm ishlashni o‘rgatish.

b) Tarbiyaviy maqsadi: O‘quvchilarni estetik ruhda tarbiyalash, tabiatga nisbatan mehrini o‘yg‘otish, tasviriy san‘atning tabiatdagi go‘zal kurinishlaridan zavqlantirish.

b) Rivojlantiruvchi maqsadi: O‘quvchilarning grafikaga oid bilimlarini, go‘zallikni ko‘ra olishini rivojlantirish.

Tasvir bosqichlari ketma-ketligini to‘g‘ri bajarish kompetensiyasi: naturaning shakli, hajmi, tuzilishini kuzata oladi, amaliy ishda tasvirlay oladi.

Mashg‘ulotning jihozi:

a) O‘qituvchi uchun: O‘zbekiston xalq rassomlari Q.Basharov, V.Subxonov, I.Ikramov kabi rassomlarning asarlari reproduksiyasi, o‘qituvchining o‘zi tayyorlagan, o‘quvchilarning ishlaridan kurgazmali suratlar, foto rasmlar, slayd va b.

b) O‘quvchilar uchun: rasm daftar, qalam, qil qalam, toza latta va b.

Mashg‘ulotning rejasi:

Tashkiliy qism. 2-3 daqiqa.

O‘tilgan mazuni baholash va mustahkamlash. 7-10 daqiqa.

Yangi mavzuning bayoni. 10-13 daqiqa.

O‘quvchilarning mustaqil ishlari. 15-20 daqiqa.

Uyga vazifa va Mashg‘ulotni yakunlash. 2-3 daqiqa.

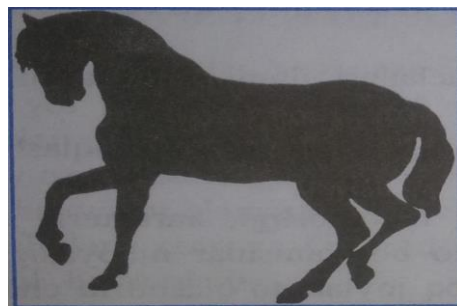
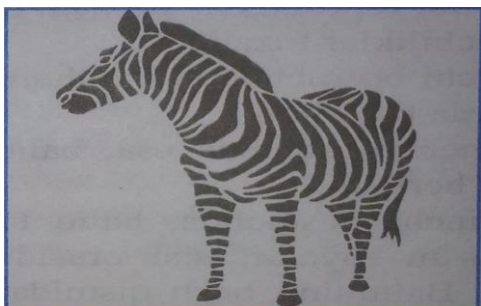
Mashg‘ulotning borishi: Tashkiliy qismni o‘quvchilarning Mashg‘ulotga psixologik tayyorgarligi va yo‘qlama qilish bilan boshlaymiz. Mashg‘ulotga tayyorgarlik ko‘riladi, rang, suv, toza latta, politra, qil qalam va b.

O‘tilgan mavzu buyicha o‘quvchilar bilimni baholash. Bunda o‘quvchilarning oldingi Mashg‘ulotda bajargan va uy vazifalarini ko‘rib chiqiladi hamda ular baholanadi. Qalamda turli chiziqlar, tasviriy obrazlar yaratishni qanday bajarilganligi ko‘riladi. Ishlardan bir qanchasi doskada o‘quvchilar bilan birgalikda tahlil qilib chiqiladi. Yaxshi bajarilganlardan olib qolinib kurgazma uchun quyish kerakligi aytib rag‘batlantiriladi.

Yangi Mashg‘ulot mavzusi bayoni. Oq va qora rang tUSDagi rasm chizishning kerakli tomonlari aytib o‘tiladi. Bu usulni tasviriy san‘atda “grezayl” deb ataladi. Ma‘nosi kir rangda ishlash yoki bir xil tusli rangda rasm ishlash degani. Bir qancha shu usulda ishlangan rasmlardan namunalar keltirib o‘tiladi. O‘qituvchining o‘zi yaratgan ko‘rgazmali qurollardan foydalangan holda tushuntirib beriladi. Bosqichli chizilgan bir xillikka va soya - yorug‘ joylari aniqlangan natura rasmi ko‘rsatiladi.

Tasvirlash vaqtida asosan qora yoki jigar rangdan foydalanish mumkinligi aytiladi. Oldiniga qalamda chetki chiziqlar belgilab olinadi, soya va yorug‘ joylari aniqlanadi, keyin unga shu soya – yorug‘ joylari faqat qorada belgilashi mumkin. Bu usul ham akvarelda rasm chizishga uxshab ketadi, faqat bir xil rang tusda bo‘lishi bilan farqlanadi.

Bosqichli rasm qo‘yish ham mumkin. Shuningdek tasviriy san‘at Mashg‘ulotlarida bu usul orqali rangli narsalarni ham chizish vaqtida rang tuslarini tez payqash mumkin. Shu kabi faqat naturaning o‘ziga qarab rasmni chizish lozimligi qayta-qayta aytilishi lozim. Doskada chizilgan rasmlar uchiriladi yoki usti biron narsa bilan yopib qo‘yiladi. Xuddi shuningdek, ko‘rgazmali qo‘rollar ham olib qo‘yiladi. Keyin mustaqil ishni boshlashga ruhsat beriladi.

Mustaqil ish. O'quvchilarning o'zlarini besh daqiqaga qo'yib quyiladi. Ular o'zi bilganicha, o'qituvchining tushuntirganidek bajarishini kuzatiladi. Keyin o'quvchilarning tasvirlagan suratlarini ko'rib chiqiladi. Hamma bejarilayotgan vazifalarni to'g'ri borayotganiga ishonch hosil qilinsa ular davom etaveradi. Lekin ba'zida bolalar vazifani noto'g'ri olib borishi mumkin unday hollarda hammani to'xtatib quyib qaytadan tushuntirishi mumkin. Agar kam o'quvchilar xato qilayotgan bo'lishsa unga individual yordam berish lozim. Tez va oldinda borayotgan o'quvchilarni rag'batlantirib boriladi.

Tushuntirilganlar bo'yicha bolalar faqat naturaning o'ziga qarab tasvirini tushirish lozim.

Uyga vazifa. Xuddi shunga uxshagan rasm ishlab kelishni hamda rassomlar chizgan rasmlardan yig'ib olib kelish kerakligi aytib o'tiladi.

Maktab MMIBDO' _____ *sana* _____ *20__yil*

vab-saytimiz: Zokirjon.com
Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi. Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

Tasviriy san'at fanidan yuqori sinf bo'sh o'zlashtiruvchi o'quvchilarga 34 soatli to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

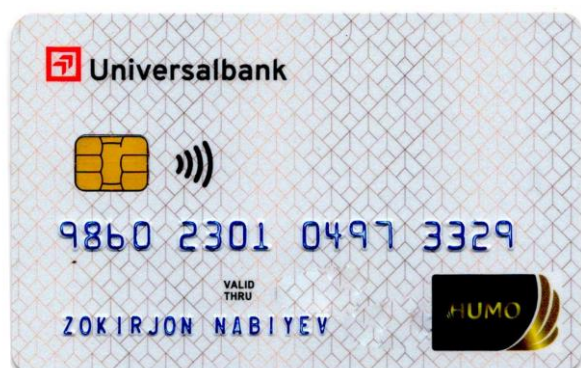
Narxi: 15 ming so'm

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To'liq holda olganingizdan so'ng:
Faqat o'zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali veb-saytlarga joylamang.
Kanal va gruppalarga tarqatmang.

**OMONATGA
HIYONAT QILMANG.**